NAFİ' BİN ABDURRAHMÂN BİN EBÛ NAÎM

Yedi kırâat imamından birincisi ve Medine'nin imâmı. Tebe-i tâbiîndendir. Künyeleri; Ebû Rûveym, Ebû Naîm, Ebû Abdullah Ebü'l-Hasan, Ebû Abdurrahmân el-Leysî'dir. İmâm-ı Nâfi', Hazreti Hamza'nın yemînlisi olan Cavne bin Şuub-i Leysi'nin azatlı kölesiydi. Aslen İsfehânlıdır. Takriben 70 (m. 689)'da doğdu. 169 (m. 785) târihinde Medine'de vefât etti.

İmâm-ı Nâfi' (radıyallahü anh), Medîneli Tabiînden yetmiş zevattan ders aldı ve kırâat ilmini orada öğrendi. Bu öğrendiklerini Medine'de yetmiş sene talebelerine öğretti. İmâm-ı Nesâî ve Yahyâ bin Muin, İmâm-ı Nâfi'nin hadîste güvenilir (sika) olduğunu söylemişlerdir. Râvilerinden Esmâî ise, "Kırâat ve fıkıh âlimlerinden olup âbidlerdendi" buyurmuştur.

İmâm-ı Nâfi', kırâati Ebû Ca'fer Yezîd bin el-Ka'ka', Ebû Dâvûd Abdurrahmân bin Hürmüz el-A'rec, Şeybe bin Nesah, Ebû Abdullah Müslim bin Cündeb el-Huzelî ve Ebû Ravh Yezîd bin Rûmân'dan öğrendi. Bunlar ise Ebû Hüreyre, İbni Abbâs ve Abdullah bin Iyâş bin Ebî Râbia'dan öğrendiler. Bu üç zevat da Übey bin Kâ'b'den aldılar. O da Peygamberimizden (aleyhisselâm) öğrendi. Remzi, elif olan İmâm-ı Nâfi'nin kırâat ilmindeki senedi (zinciri) böylece Peygamberimize (aleyhisselâm) ulaşır.

Medînelilerden yirmi kimse, okuduğunu dinleterek veya kendisinden dinleyerek kırâat rivâyet etti. Bunlardan da en seçilmişi Kâlûn lakabıyla bilinen, İmâm-ı Nâfi'nin üvey oğlu Îsâ bin Minâ'dır. Mısırlılardan da onbeş kişi kırâat rivâyet etti. Bunlardan en meşhûru Verş lakabıyle bilinen Osman bin Saîd el-Mısrî'dir. Verş rivâyetiyle, Nâfi' kırâati Mâlikî mezhebinin çoğunlukta olduğu, Kuzey Afrika müslümanları arasında yaygındır. Şam ahâlisinden birçok kimse de ondan kırâat rivâyet etti. İmâm-ı Mâlik ve İbni Mücâhid O'nun talebeleri arasındaydı. Dolayısıyla Mâlikî mezhebi mensûbları arasında İmâm-ı Nâfi' kırâati yayıldı. İmâm-ı Nâfi' (radıyallahü anh), Tabiînden; Fâtıma binti Ali bin Ebî Tâlib, Zeyd bin Eslem, Ebû Zenâd, Âmir bin Abdullah bin Zübeyr, Muhammed bin Yahyâ bin Hibbân, Abdullah İbni Ömer'in azatlısı Nâfi', A'rec, Safvân bin Selîm ve Râbia'dan hadîs rivâyet etti. Kendisinden ise İsmail bin Ca'fer, Esmaî, Hâlid bin Muhalled, Sa'îd bin Ebî Meryem, Muhammed bin Müslim el-Medînî, Ebû Kurra Mûsâ bin Târık, Îsâ bin Minâ Kâlûn hadîs rivâyet ettiler.

İmâm-ı Nâfi'; esmer, güzel yüzlü, güzel ahlâklı, yeri gelince mizaha meyleden, güler yüzlü, hoşsohbet bir zâttı. Konuşurken ağzından misk kokusu gelirdi. Birgün sohbetine devam edenlerden biri, "Ey Ebû Rûveym, hergün ilim öğretmek için oturduğunda misk mi sürünürsün?" dedi. Cevaben buyurdu ki, "Biz, elimizi ne güzel kokuya sürer, ne de güzel kokunun yanında bulunuruz. Rü'yâmda Resûlullahı (aleyhisselâm) gördüm. Ağzıma Kur'ân-ı kerîm okudu. O zamandan beri ağzımdan bu güzel koku çıkar ve yayılır" dedi.

Talebelerinden Müseyyibî der ki: "İmâm-ı Nâfi'ye "Ne güzel yüzün ve ne şaşılacak güzel ahlâkın vardır?" dediler. "Niçin olmasın? Rü'yâmda Muhammed Mustafâ (aleyhisselâm) benimle musâfeha etti, kendilerinden Kur'ân-ı kerîm okudum" buyurdu.

Râvilerden Kâlûn der ki: Nâfi', ahlâk bakımından halkın en iyisi, kırâat bakımından en güzeli idi. Dünyâya düşkün olmayıp çok cömerd idi. Yetmiş yıl Resûlullahın (aleyhisselâm) mescidinde namaz kıldı. Vefât edeceği zaman, çocukları: "Bize vasıyyet edin?" diye çok yalvardılar,

o da: “Allahü teâlâdan korkunuz! Şiddetli ve acı azâblar için takvâyı kendinize kalkan ediniz. Birbirinizin arasını bulmayı, iyi geçinmeyi farz-ı ayn biliniz. Allahü teâlâya ve Resûlüne itaatten bir nefes ayrılmayın, eğer mü’min iseniz.”meâlindeki âyet-i kerîmeyi okudu.

Ebû Nâim Nâfi’ bin Abdurrahmân’ın (radıyallahü anh) rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerden biri, hoşlanılmayan birşey görüldüğü zaman, “Allahümme lâ ye’ti bi’l-hasenâti illâ ente, velâ yezhebü bi’s-seyyi’âti illâ ente lâ havle velâ kuvvete illâ billah” duâsının okunması hakkındadır.

¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾

1) Vefeyât-ül-a’yân cild-5, sh. 368

2) El-A’lâm cild-8, sh. 5

3) Tehzîb-üt-tehzîb cild-10, sh. 407

4) Tabakât-ül-kurrâ, cild-2, sh. 330